

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการอื่นในบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๖.๑/๑๘๗๓๗ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า โดยที่มาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า

“ในการแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจแห่งใดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลในบัญชีรายชื่อกรรมการที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้น ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการอื่นของรัฐวิสาหกิจนั้น

การจัดทำบัญชีรายชื่อกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด”

ในการจัดทำบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๑๒/๑ วรรคสอง นั้น กระทรวงการคลังโดยคณะกรรมการจัดทำบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจได้คัดสรรบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อขึ้นบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจแล้ว ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง บัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๑ และวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

โดยที่การพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กระทรวงการคลังเห็นว่ายังมีปัญหาข้อกฎหมายที่ยังมิได้ข้อยุติในกรณีบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจอยู่ก่อนวันที่กระทรวงการคลังประกาศรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ และต่อมาบุคคลดังกล่าวได้รับการคัดสรรให้ขึ้นบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๑๒/๑ กรณีเช่นนี้จะถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้นหรือไม่ ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย โดยฝ่ายที่หนึ่งเห็นว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจก่อนวันที่กระทรวงการคลังประกาศรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจไม่ถือว่าเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อกรรมการที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้นเนื่องจากบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจได้ประกาศภายหลังจากที่บุคคลดังกล่าวได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจแล้ว ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.

๒๕๕๐ ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า เนื่องจากหลักการของการแต่งตั้งกรรมการอื่นจากบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้การแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่งมีความโปร่งใส และได้มาซึ่งกรรมการรัฐวิสาหกิจที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจและการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ รวมถึงเป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรม อันจะส่งผลดีถึงภาพลักษณ์ของวิชาชีพกรรมการ ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจอยู่ก่อนวันที่กระทรวงการคลังประกาศรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ ถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจตามประกาศกระทรวงการคลัง เพราะสมประโยชน์ในหลักการของกฎหมายแล้ว

กระทรวงการคลังจึงขอหาหรือว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจอยู่ก่อนวันที่กระทรวงการคลังประกาศรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ และต่อมาได้รับคัดสรรขึ้นบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจตามประกาศกระทรวงการคลัง จะถือว่าเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้นได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกระทรวงการคลัง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ) และผู้แทนบริษัททำอากาศไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า การกำหนดให้รัฐวิสาหกิจต้องมีการมาจากบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้น ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการอื่นของรัฐวิสาหกิจนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒/๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็เพื่อให้รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งมีกรรมการอื่นที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่งซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการพิจารณาและเป็นที่ยอมรับแล้วว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญที่เหมาะสม เข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจด้วย โดยมีเจตนารมณ์เพื่อประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางธุรกิจที่รัฐวิสาหกิจนั้นดำเนินการอยู่แล้ว นอกเหนือจากนั้นยังเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวทางการกำกับดูแลที่ดีของรัฐวิสาหกิจที่มุ่งเน้นถึงความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันเป็นเจตนารมณ์ของการตราพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงาน

^๑ มาตรา ๑๒/๑ ในการแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจแห่งใด ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลในบัญชีรายชื่อกรรมการที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้น ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการอื่นของรัฐวิสาหกิจนั้น

การจัดทำบัญชีรายชื่อกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

รัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ อีกด้วย^๒ มาตรา ๑๒/๑ จึงเป็นบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปที่รัฐวิสาหกิจต้องปฏิบัติโดยมุ่งประสงค์ถึงการให้มีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติที่เหมาะสมเป็นกรรมการอื่นในคณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจเป็นสาระสำคัญ โดยมีได้คำนึงถึงกระบวนการและระยะเวลาที่ได้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ ประกอบกับการคัดสรรให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งขึ้นบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจนั้น ย่อมเป็นการถ่วงดุลมาขึ้นหนึ่งแล้วว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญเหมาะสมที่จะเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจได้ ดังนั้น ในกรณีที่กรรมการอื่นในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนมีการจัดทำบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ หากต่อมากรรมการผู้นั้นได้รับการคัดสรรให้ขึ้นบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้น ย่อมถือได้ว่ารัฐวิสาหกิจนั้นมีบุคคลที่อยู่ในบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้นเป็นกรรมการอื่นในรัฐวิสาหกิจนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๑

^๒ หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขวิธีการนับจำนวนการดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐวิสาหกิจให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อให้กรรมการสามารถจัดสรรเวลาให้แก่การทำงานในรัฐวิสาหกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น สมควรปรับปรุงวิธีการสรรหาผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจให้มีความคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น โดยให้คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการสรรหาผู้ที่มีความเหมาะสมมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งจะต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนกำหนดให้พิจารณาแต่งตั้งกรรมการในรัฐวิสาหกิจที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่งจากบัญชีรายชื่อกรรมการไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการอื่นของรัฐวิสาหกิจนั้นเพื่อให้เกิดความโปร่งใส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้